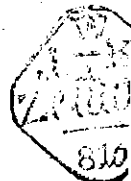

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

[Indult Bétsből, Kedden Februarius 6-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

A' Londoni újságok egy olvasáramél-
tő levelet adtak ki a' *Szent Ilonai* környül-
állításokrol. Ezt egy ifiú ember küldötte *Edin-
burgba* az apjához. Az ifiú Napkeleti In-
diából *Bombaybol* evezett vissza Európa
felé, 's ezen útjában *Szent Ilonához* kiköt-
vén, akkor tette ezt a' tudósítást: —

„Mi, úgy mond, *Bombaybol* való el-
indulásunkkor még igen keveset tudtunk
az Európai utóbbi nagy történetekről. An-
nyit, hogy *Bonaparte* *Elbáról* elszökött 's
a' Frantzia ármáda hozzá állott, tudtunk.
Valami igen bizontalan hírt a' *Waterlói* üt-
közetről, 's annak következéseiről, tsak
Cáphoz (a' Jóremenség' fokához) való meg-
érkezésünkkor hallottunk. Köz beszéd e'
volt ugyan itt, hogy *Bonaparténak* az Ame-
rikaiak magoknál menedék helyet és ol-
talmat igérvén, ő oda menni iparkodott,
hanem az útba egy *Anglus* hajó által el-
fogattatott légyen. Mi ezen híreknek na-
gyon örvendettünk. De mi nagy volt vé-
gezeire az örömünk akkor, midőn vagy két
hét mulva a' *Szent Ilonai* tengerrel meg-
érkezvén a' *Redpole* nevű *Slooppal* szembe
találkoztunk, a' melytől mindenekről vol-
taképpen tudósítottunk! A' mi hajónkon
lévő emberek hármah *Hurrah!* kiáltással fel-
leltek! Már most minnyájunknak kívánsá-
ga tsak a' volt, hogy *Napleont* láthassuk,

a' ki ekkor a' sziget belső részén, *Balcolm*
nevű Hajós Ágensnél egy kisdéd házban la-
kott. A' szigeten még eddig tsak ez a' ház-
nép az, mellyet ő meglátogatott. Van *Bal-
colm* úrnak két igen eleven szép leánya is,
a' kik Frantzia nyelven igen jól beszél-
nek; ezeket így nevezi *Bonaparte*: Az én
kis *Pazsim*. —

„Nappal a' maga élete' historiájának
leírásával tölti *Bonaparte* az időt. Estvé-
ként, hol azokkal a' Frantziákkal, a' kik
ötet ide elkisérték, hol *Balcolm* úrral és
az ehhez látogatásra jövő emberekkel, szo-
kott a' kertben sétálni. Ezen a' módon a'
mi hajónk kapitánya és több más útasok, so-
káiig beszéllgettek *Bonapartéval*. Minden
egyébről beszéll jó szívvél, tsak a' politikai
tárgyakrol nem szeret beszélleni telyesség-
gel. Én egy este felé egy barátommal
ezen falusi házhoz kilovagolván, az a' sze-
rentsém volt, hogy *Bonaparte* éppen ekkor
setált a' kertben. Lovainkrol leszállván
ezeket egy fához megkötöttük 's magunkat
azon út mellé, mellyen fel 's alá sétált,
a' sűrűbe elrejtettük. Sokszor ment-eltak
néhány lépésnyire tőllünk, hogy igen jól
láthattuk. A' hozzátartozók közül ketten
voltak velle, *Montholon* és *Gourgoud*, kik
közül egygyik bal a' másik jobb felől ment
hajadon fővel. Mint hallhattam, úgy tet-
tett, hogy az utóbbi történetekrol beszéll-
gettek. A' *Davoust* neve sokszor előfordult

beszédjében, 's a' mint észre vehettük, nem nagy dítisérettel emlegették.

„Bonaparte setét kék frakba, melly egész a' nyakáig bé volt gombolva, fejez lájbliba, nánkin nadrágba, 's német tsizmába (stíblibe) volt öltözve; a' bal mejjén egy nagy tsillag volt. Felettebb nagyon örzik; a' *Sloopok* szüntelen oládkodnak a' sziget körül; 's a' sziget úgy meg van a' természet és mesterség által erőssítetve, hogy az onnét való elszökést a' lehetetlenség közzé lehet számlálni.“

A' három Ánglus uraknak Párisban történt elfogattatása, Londonban a' különböző részeken lévő emberek és újságírók között, különböző indulattal is fogadtattott, és heves pennaveszekedést okozott. A' ministeri részen lévő Kurir így torkolta-le azokat az Ánglus írókat, a' kik nehezelve irtak a' Frantzia országlószék ellen ezen történetre nézve: —“

„A' Frantzia Országlószék Sir *Wilson*, Kapitány *Hutchinson*, és *Bruce* urakat elfogató. *Hutchinson* ur, Kapitány a' testörző seregnél, 's ötse Lord *Donoughmore*-nak; *Bruce* úr pedig Nemes *Bruce Crawford* Bankós urnak a' fija. Ez az utolsó megértvén a' dolgot, azonnal a' Párisban lévő Ánglus Követhoz folyamodott, ki is haladék nélkül utánna járt a' történet' mi voltának, 's úgy esett értésre a' dolog, hogy a' nevezett urak azért fogattattak-el, hogy a' *Lavalette*' elszöktetésében munkások voltak, néki úgy, mint Ánglus tisztnek; passust szereztek, 's útjában ötet *Mons* városáig kísérték, ott ötet az Ánglus Katonakomandánsnak bemutatták, ez által a' passusát vidimáltatták, 's minekutánna ugyan ezen Komendánsnál fölöstömöltek volna, magok Párisba vissza tértek, *Lavalette* pedig a' maga útját tovább folytatta. Eunyiben áll az a' tudósítás, mellyet a' Frantzia országlószék a' mi Követünknek tett, 's a' mellyet ez onnét, a' mi Országlószékünk-höz Londonba küldött. —

„Mi, így folytatja szavait a' Londoni

Kurir, még ennél többet semmit nem tudunk sem a' történet' minémüségéről, sem az előfordúlhatott indító okokról: tehát még most semmi következtést is ki nem húzhatunk a' dologból. De bezzég nem így tselekesznek a' más (t. i. a' miniszterekkel ellenkező) részen lévő írók. Ámbár megvallják, hogy a' dologról még semmi valóságos körülállásokat nem tudhatnak, még is leggyűlölségesebben vádolják a' közönség előtt a' Frantzia országlószéket, sőt még a' miénket is. Azt kiáltozzák, hogy az Ánglus Országlószéknek köteleessége legyen az, hogy magát a' mi hazánkfiainak életékért és szabadságokért közbe vesse. Jusunk van egy kevéssé tsudálkozni azon, hogy ezen íróinkban ily hirtelenül felelevenült a' magok hazájokfiainak életékért és bátorságokért való buzgolkodás. Bezzég akkor nem voltak ily buzgók és érzékenyek, mikor a' mi hazánkfiának *Sidney Smith* nek élete' és szabadsága a' *Bonaparte* kezében volt, pedig ennek a' neve valamivel tsak többetskét jelent, mint azoknak neveik, kik a' *Lavalette*' elszöktetésével vádoltatnak. Tettek-e tsak egy lépést a' *Sidney Smith* megszabadittatására? Akkor nem sipánkodtak, mert akkor tsak a' *St. Jean d'Acrci* hérós forgott veszedelemben. Mit gondoltak ők az ő fogságban való senyvédésével. Mit tettek akkor, mikor ennek a' vitéz embernek (*Sidneynek*) szerentsétlen fegyveres bajtársa Kapitány *Wright*, a' *Temple* épület' tornyában a' gyilkosok fegyvere által megölettetett. Ki hallotta, hogy akkor sipánkodtak volna? A' Bitangoló megölethette az embereket törvényszolgáltatás nélkül, és ezt a' mi feljebb nevezett íróink jónak találták: de a' mi a' *Bourbonokat*, a' törvényes uralkodó ház' tagjait illeti, míntsen olyan fekete oltsárlásnak neve, mellyel ezeknek tselekedeteiket megmotskólni ne iparkodnának. —

„Ezen íróink [így végzi szavait a' nevezett Ministeriális újság, a' nélkül, hogy mint magok megvallják, tsak legkissebbet

is tudnának a szóban lévő dolognak minéműségéről, meg is azt erősítik bátorsággal, hogy a' Frantzia országlozsek, *Wilson*, *Hutshinson*, és *Bruce* uraknak személyekre nézve tévedésbe esett. Mi is nagyon szeretnők, ha az a' bűn, mellyel ők vádoltatnak, nem volna igaz; nagy örömünkre szolgálna, ha rangban lévő 's a' törvényekben neveltetett Ánglusok, magokrol és hazájokrol annyira el nem felejtkeztek volna, hogy egy halálra sentenziázott embernek elszöktetésébe 's idegen országokra való kiszöktetésébe avassák magokat. De, ezt mondhatnák talám más részről, mitsoda okok indíthatták a' Frantzia Országlozseket, kivált a' maga mostani környülállásai között, arra, hogy Angliát, a' Britannus alattvalók eránt viseltető ily gondolatlan keménység által megbántsa? Jól érzik ennek az ellenvetésnek erejét a' véllünk ellenkező írók, 's azért erősítik legkissebb tartózkodás nélkül, hogy az Ánglus Országlozseknek is egygyet kellett ezen dologban a' Frantzia Országlozsekkel érteni; és hogy megtéven egyszerű a' Frantzia Országlozsek az esztelen lépést, a' mi Országlozsekünk azután nem akart a' dologbol semmi nagyot tsínálni, minthogy azok a' személyek, a' kik a' történetnek áldozatjává lettek, az *Oppozitzióhoz*, a' Ministerekkel ellenkező részhez tartoznak. Ez egy oly nevétséges erősítés a' mi Ministereinkre nézve, hogy nem érdemel feleletet. Lord *Liverpool*, Lord *Castlereagh*, Lord *Sidmouth* 's a' Collegáik, szenvedjék ezt, ha úgy tetszik, türedelmesen.

János és Lajos ő Austriai Cs. Fő Hercegségek ezen napokban az *Oxfordi* Univerzitást is megszemlélvén, 's minden ott találtató ritkaságokat megnézegetvén, a' híres *Herschelt* is meglátogatni méltóztatnak 's a' tőlle készítettett astromiai nagy instrumentumokat is megszemlélték.

Frantzia Ország.

A' Párisi levelek szerint *XVIII. dik Lajos* Király végig térden állva halgatta a'

Jan. 21-dikén tartott gyászos napon a' *Thuillieria* templomában a' *XVI-dik Lajos* testamentomának felolvastatását.

A' Hadi Minister jelentést tett Lord *Wellingtonnál* a' felől, hogy a' Király bizonyos számú Ánglus tiszteteknek, a' kik magokat a' *Waterlooi* ütközethen megkülömböztették, rendozimereket akar adni, melyre nézve kérte a' Hertzeget, hogy nevezze meg vagy válogassa ki azokat, a' kik erre a' megtiszteltetésre legméltóbbak.

A' *Párisi* levelek előre gyanították azt, hogy azoknak az Ánglus tiszteteknek árestálatása, kik a' *Lavalette* elszöktetésében munkások voltak, nagy felindulást fog okozni Londonban. A' mit ezek tsak gyanítottak, mátmint feljebb a' *Londoni* tudósításokban látók, nagyon is bételyesedtek. Az ott kijövő újságok nagyon tüzeskednek valamin a' Frantzia Országlozsek úgy Hertzeg *Wellington* ellen is. Ugyan ezen levelek azt is tudni akarják, hogy ezeknek a' tiszteteknek története a' Párisban lévő Ánglus Követ Lord *Stewart* és Hertzeg *Wellington* között kedvetlenkedésre szolgáltaott alkalmatosságot. Mondják, hogy kettejek között Hertzeg *Wellington* lett volna az első, kinek hírül volt adattatva, hogy ezek elfognak fogattatni.

Olvasást érdemel azon emberek' neveinek laistroma, a' kik a' Frantzia revolútzióban és végezetre a' Bonaparte visszajövele által okoztatott új lármákban is, legtöbb részt vettek. Ebben a' laistromban az adatik elő, hogy mind ezek hova lettek? —

Azok, kik a' *XVI-dik Lajos* megöletetésére voksoltak, három százan és harmimtz hárman voltak. Ezek közsül a' lefolyt 23 esztendőök alatt 70 meghalt természeti halállal; 33-nak fejét vettek a' gillotin által; 5-tön, mint számkivettettek, *Guyánában*, 6-ton gyilkos kezek miatt haltak-meg; 11-gyan magok ölték-meg magokat; 2-ten megbolondúltak; egy a' vízbe fúlt. Életben még ezek vannak: —

) (**

Ducos, Cambon, Cambacres, Fouché, Cavaignac, Lecarpentier, David, Carnot, Barrere, Richard, Sieyes, Pons, Alquier, Talien, Albitte, Cochon, Andre, Dumont, Barras, Garat, Thibaudeau, Gau, Vernon, Merlin de Douai, Boulay de la Meurthe, Bertezeme, Michaud, Foucher, Milhaud, Dubois-Dubais, Granet, Gamon, Jean de Bry, Quinette, Gregoire, Pellesier, Mallarme, Isabeau, Paris, Sergent, Drouet, Thuriot, Romme, La Kanal, Laigne, Prieur, Florent, Guiot, Paganel, Peyre, La Revellere-Lepeaux, Jahnnot, Merlin de Thionville, Berlier, Lesiot, Garnier de Saintes.

Barras, a' volt Direktor, a' *Bonaparte* visszajövetelekor megmútatta vala magát *Párisban*, de nemsoká ismét elment onnét, és semmi hivatalt fel nem vállalt. *Cambacres* legnagyobb magánosságban él jószágaiban de írják, hogy *Florentziába* akar menni. *Carnot* elment *S. Petersburgba*. *Massenáról* semmi bizonyost nem lehet tudni. Némelyek azt hiszik, hogy *Amerikába* akarja útját venni; mások azt tartják, hogy már útban is van arra felé. *Vandamme* az ügy nevezett Északi departamentben vonta-meg magát *Casselben*. *Marschal Soult* még nem régen is *S. Amandban* tartózkodott a' *Tarn* departamentben; az ötsinek *Báró Soult*nak, kit a' *Frantzia* armádánál egy megrettenni nem tudó katonának lenni tartanak, a' *Király Lajos* keresztet ajándékozott. *Grouchy, Lefebvre-Desnouettes*, és *Clauzel* útát találtak magoknak a' *Frantzia* országból való eltávozásra, pedig nagyon iparkodtak rajta, hogy eltsiphessék őket; ezek gyaníthatóképpen *Amerikába* mentek. *Lameth Sándor*, a' kit *Bonaparte* *Pairnek* tett vala, a' *Király* visszaterésétől fogva privatizál; egy ötse, *Lameth Károly*, még a' *Frantzia* *General-Lajtnántok* laistromába van béírva. *Marschal Suchet* is, tsak mint megános ember úgy él falun. *Generális Puthod*, familiája' kebelében lakik *Kolmárban*. *General*

Desaix, Chamberiben tartózkodik; még ő siuts kitörölve a' *Generálisok* között. *Generális Desolles* (ez a' *Moreau*' idejébéli nevezetes ember, 's ennek jó barátja), kia' *Párisi* őrző sereg' vezérlését nem régen, magát betegnek jelentvén, letette vala, 's azólta a' maga jószágaiban lakott, a' napokban elfogattatott. *Generalis Duchesne* a' *Waterlooi* ütközet után, jószágaiban vonta-meg magát. *Dumonceau*, ez a' *revolúzióbéli* *Veteranus*, ki egy *Brüsseli* köfaragónak a' fia, még megmaradott a' *Frantzia* *Generálisok* között; tizenégy vagy tizenöt *Generálisok* a' *Párisi* fogházakban ülnek, 's naponként szaporodik a' számok.

Az öreg *Lafayette*, a' *revolúziók'* nagy apja, nagy halgatásban él a' jószágában, legkissebb politikai foglalatosságok nélkül.

A' *Király Julius* 24-dikén költ *Rendelésének* első tikkelyében megnevezetett személyek között már *Ney* és *Labeledoyre*, e' világról a' másra által mozdítottak; *Savary* és *Lallemand* két jatyafak, *Máltában* *Anglus* őrizet alatt tartanak; *Drouet d' Erlon* még *Frantzia* országban tartózkodik valahol; *Lefebvre-Desnouettes*ről feljebb irtunk; *Gilly* *Ney* *Yorkban* van *Amerikában*; *Grouchiról* is ezt irtuk fejjebb; *Debelle* fogházban van; *Lavalette* elszökött; *Drouet* és *Camaroné*, mint feljebb ezt is említettük, ott van a' hol *Debelle*, 's már foly a' *processusok*. *Bertrand Sz. Ilonai* lakos.

A' második tikkelyben megnevezettek között némelyek *passust* kaptak külső országokra, mások *passus* nélkül is elmentek; *Excelmans* *Brüssselben*, *Maret* *Aus-triában*, *Arrighy* *Olasz* országban laknak, 's a' többi.

Jan. 18-dikán hat *feslett erkölcsű* útzaló *kisaszszonyokat* állítottak a' *politziainé-lőszék'* eleibe, azzal *vádolván* őket, hogy *lázasztó beszédet* folytattak, a' *Bitangoló-nak* nevét kiáltozták, és a' *Király* méltóságát megsértő éneket énekeltek. A' *léalányok* azzal mentették magokat, hogy ré-

szegek voltak 's nem tudták mit beszéltek. Nem lehetett megbizonyítani, hogy kik voltak köztök azok, a' kik énekeltek, melyre nézve nyolcz nap mulva ismét kérdőre vonják őket.

Az egy időtől fogva bészárattatva ülő Frantzia Generálisok közzül *Ornano* nevűt kibotsátották a' fogságból. — Így írták vala Gen. *Colbertről* is, de e' nem igaz; bészárattatva ül, és még szoros vigyázat alatt tartatnak még ő velle égygyütt, nevezetesen *Drouot*, *Debelle*, és *Cambrone*.

A' Frantzia országból való kivándorlás nagy dívatjában van. — *Cambacresről* azt írják az újabb levelekben, hogy nem Florentziába, hanem *Stéziába* fog letelepedni. —

Párisnak St. Marceau nevű külső városában ismét 20 olyan személyeket fogtak-el, kik a' *Bonaparte' Elbárol* való viszszaajövele után a' magok hozzáviseletető hajlandóságokat különösen kiuyilatkoztatták vala.

Az a' nevezetes *Tallicn*, ki a' Frantzia revolúciónak leghevesebb idejében a' főbb aktorok közzé tartozott, most azok közzé tartozik, a' kiknek Frantzia országtól bútsut kell venni, de igen beteg *Párisban*, melyre nézve megengedte néki a' Király, hogy még egy kevés ideig ott maradhasson.

B é t s

A' Török határokhoz közelfekvő néhány falukban magát mutatató pestisnek híre (ezeket olvassuk a' Bétsi 's egyéb Német-újságokban), a' szájról szájra való adat-tatás által annyira megnevek edett vala, hogy

némely félelmes emberek azt gondolták, hogy már egész *Illiria* pestisben fekünne. Mi, egy közönséges bizodalma embernek Jan. 9-dikén tett tudósítása után erősíthetjük, hogy a' *Petrniában*, 's még vagy három falukban magát jelentett pestisnek továbbterjedését a' katona és polgári tisztikarok által seittséggel megtétetett rendelések, egészszen meggátolták. A' pestises helyek közzül egyben 5, egyben 11, egyben 6, 's még egy másban 10 pestises betegek voltak még eddig. Ezen utolsó helységben, melynek neve *Jescnovatz* egy szemely már meghalt, egy pedig meggyógyult volt a' betegek közzül. Hogy pedig ettől a' veszedelemtől a' Monárkhiának egyéb részei annál bizonyosabban megőriztessenek, három Királyi Biztosokat nevezett-ki ő Cs. K. Felsege, tudni illik Fő Udvari Biztosnak N. Borsod Vármegye Fő Ispányát Melt. *Klobusiczky* urat, a' kij *Essegből* az egész munkát kormányozza; az után N. *Verötze* Vármegye' Administrátorát Nagys. *Adamovits* urat, a' ki *Verötze*, *Posega's Baranya* Vármegyékben 's az ezekben lévő városokban leszen ezen dolognak kormányozója; 's végezetre ugyan ezen czélra *Syrmiumba* és *Bácsba*, Nagys. *Rakótsi Barcsetics József* Kir. Tanácsos urat. Ugyan ezen munkának elintézésében szorgalmatos buzgoságot bizonyított eleitől fogva a' három N. *Horváth* vármegyékben, N. *Zágráb* vármegye Fő Ispánya Vice-Bán M. *gós Lukovszky Dónát* ur.

Bétsben a' Fels. Cs. K. Udvarnál, a' *Nassau Weilburgi* Fejedelem-Hertzeg' halálára nézve, gyász rendeltetett, a' melly 8 napokig fog tartani.

Febr. 3-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 368. 2/3 forintot Váltótz julában. Egy Császári aranyért 17 fl. 5 kr.